

Vreme: 06.07.2026 22:19

Medij: rts.rs

Link: <https://www.rts.rs/vesti/ekonomija/5989313/trovina-struje-eu-zapadni-balkan.html>

Autori:

Teme: Evropska unija i Srbija (odnosi)

Naslov: CBAM privremeno usporio izvoz struje: Trgovina između EU i Zapadnog Balkana opala za četvrtinu

5054

Primena Mehanizma prekograničnog prilagođavanja ugljenika (CBAM), odnosno ekološke takse **Evropske unije** na uvoz robe sa visokim emisijama ugljen-dioksida, direktno povećava troškove domaćih privrednika. Budući da Srbija oko 70 odsto svog izvoza plasira na tržište **EU**, ovaj mehanizam pogađa izvoznike čelika, aluminijuma, đubriva, ali i električne energije, ukoliko ne dokažu smanjenje emisija CO₂.

Zamenica izvršnog direktora Američke privredne komore (AmCham) u Srbiji Amalija Pavić istakla je, u emisiji Prvog programa Radio Beograda U središtu pažnje, da Mehanizam praktično izjednačava troškove sadržaja ugljenika koje evropske firme već plaćaju, dok kompanije van **EU** taj trošak plaćaju na granici. "Evropske kompanije imale su 20 godina prilagođavanja i značajna sredstva koja se finansiraju iz tih taksi za modernizaciju i smanjenje ugljeničnog otiska. Mi, koji to nismo imali, od 2023. godine zapravo smo saznali da treba da plaćamo dodatne takse na uvezene proizvode u **EU**", objašnjava Pavić. Razgovori sa Briselom: Traženje rešenja za srpske izvoznike Američka privredna komora u Srbiji već skoro dve godine razgovara sa Evropskom komisijom, pre svega sa Generalnim direktoratom za poreze i carinsku uniju, o praktičnoj primeni CBAM-a i njegovim efektima na privredu Srbije i Zapadnog Balkana. Fokus razgovora je na pronalaženju tumačenja u okviru postojećih pravila koja najviše odgovaraju domaćim izvoznicima, sa ciljem da se prepoznaju i nagrade dosadašnji naponi u ozelenjavanju proizvodnje. Navedeno se pre svega odnosi na: Priznavanje energetskog miksa: Do pre sedam meseci podrazumevane vrednosti za električnu energiju mogle su da se smanje samo pod uslovom da se ugase termoelektrane. Posle argumenata iz Srbije da je povećan udeo obnovljivih izvora energije, Evropska komisija je u decembru prošle godine iznela predlog da se u obzir uzima ceo elektroenergetski miks, što predstavlja određeni pomak, iako predlog još nije zvanično usvojen. Osim toga, Evropska komisija ne osporava da zelena energija ne treba da se oporezuje kao ona iz neobnovljivih izvora, ali se pojavljuje problem tehničkog praćenja i dokazivanja. AmCham je predložio jasne smernice i metodološka uputstva kako bi se kroz ugovore između kupaca i prodavaca, energetski sistem i carinske organe obezbedila papirološka sledljivost i sprečile malverzacije. Paradoks ekološke takse - pad trgovine za četvrtinu Iako je predlog Evropske komisije, koji prepoznaje specifičnosti izvoza zelene električne energije, objavljen u decembru prošle godine, on još nije stupio na snagu. Nedostatak zvaničnih metodoloških uputstava doveo je do ozbiljnih posledica početkom ove godine. "Trgovina je opala otprilike za jednu četvrtinu između **EU** i Zapadnog Balkana. Značajna sredstva izgubljena su u prvom kvartalu zbog toga što smo imali veoma dobru hidrologiju, odnosno proizvodili smo veoma mnogo obnovljive energije na celom Zapadnom Balkanu", naglašava Amalija Pavić. Zbog neizvesnosti oko konačnog iznosa CBAM takse, trgovci su se uzdržali od kupovine, što je oborilo cene po jedinici proizvedene energije iz obnovljivih izvora. Tako je došlo do paradoksalne situacije da CBAM, umesto da podstiče, trenutno sapliće prodaju i izvoz obnovljive energije. Regionalne razlike i finansijski teret za industriju Govoreći o položaju regiona, Pavić navodi da je situacija u Srbiji slična onoj u Bosni i Hercegovini, koja ima nešto veći karbonski otisak, i Severnoj Makedoniji, sa nešto manjim otiskom. S druge strane, Albanija se potpuno razlikuje jer njen elektroenergetski sistem skoro u potpunosti počiva na obnovljivim izvorima, pre svega hidroenergiji, pa za nju ovaj mehanizam ne predstavlja problem. Prošlogodišnjim pojednostavljenjem pravila mali

Vreme: 06.07.2026 22:19

Medij: rts.rs

Link: <https://www.rts.rs/vesti/ekonomija/5989313/trovina-struje-eu-zapadni-balkan.html>

Autori:

Teme: Evropska unija i Srbija (odnosi)

Naslov: CBAM privremeno usporio izvoz struje: Trgovina između EU i Zapadnog Balkana opala za četvrtinu

izvoznici izuzeti su iz CBAM-a, tako da su njime pogođeni isključivo veći proizvođači i trgovci iz ciljanih industrija. Prema podacima Fiskalnog saveta, početak primene CBAM-a doneće nove finansijske obaveze domaćoj industriji. Najveći teret podneće sektori čelika, aluminijuma i đubriva, dok se cement manje izvozi iz Srbije u [EU](#). Cena po toni CO₂ u prvom kvartalu ove godine iznosila je oko 75 evra. Ukupan trošak zavisiće od svake pojedinačne firme i količine fosilnih goriva koju koristi u proizvodnji. Perspektiva: Ubrzana tranzicija kao jedini izlaz Srbija je uvela sopstveni ekvivalent ovog poreza, sa stopom od četiri evra po toni emitovanog ugljen-dioksida. Ključni korak u narednom periodu jeste da se ta sredstva usmere direktno u ozelenjavanje proizvodnje. Evropski savet je prošlog meseca usvojio preporuke za nova pravila, a sada se čeka potvrda Evropskog parlamenta. U AmCham-u izražavaju nadu da će specifična pravila ubrzo biti usvojena i da će negativne posledice iz prve polovine godine postati prošlost. "Ono što je [Evropska unija](#) radila već dvadesetak godina, mi sada moramo ubrzano da uradimo za veoma kratko vreme", precizirala je u emisiji Prvog programa Radio Beograda U središtu pažnje Amalija Pavić i dodala da i same kompanije insistiraju na ovim promenama jer osluškuju zahteve kupaca na evropskom tržištu.

